

ภาวะการค้าไทย-ญี่ปุ่น

1. ความสัมพันธ์ทางการค้า

ภาครัฐบาล

- ข้อตกลงทางการค้า เมื่อปี 2500
- คณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย-ญี่ปุ่น จัดตั้งเมื่อเดือนตุลาคม 2511 สำหรับการประชุมครั้งสุดท้าย คือ การประชุมครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 7-10 ตุลาคม 2530 ณ กรุงโตเกียว
- การประชุมในกรอบ Policy Dialogue ระดับอธิบดีมาแล้ว 5 ครั้ง ล่าสุดเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2539 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น
- โครงการสิทธิพิเศษทางภาษี GSP เริ่มตั้งแต่ปี 2514 ล่าสุดอยู่ในระยะที่ 5 วันที่เริ่มให้สิทธิ 1 เมษายน 2554 - 31 มีนาคม 2564
- การประชุม ASEAN-Japan Summit ในระดับผู้นำประเทศ จัดขึ้นปีละครั้ง
- การประชุม Mekong-Japan Summit ในระดับผู้นำประเทศ จัดขึ้นปีละครั้ง โดยล่าสุดเป็นการประชุม ครั้งที่ 4 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2555 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น
- การจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย- ญี่ปุ่น (JTEPA) ไทยลงนามเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2550 และมีผลบังคับใช้แล้วเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2550
- การจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน- ญี่ปุ่น (AJCEP) ไทยลงนามเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2551 และมีผลบังคับใช้แล้วเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2552

ภาคเอกชน

- คณะกรรมการร่วมทางการค้าและเศรษฐกิจไทยญี่ปุ่น (Japan-Thailand Trade and Economic Committee) ระหว่างสมาพันธ์องค์กรเศรษฐกิจแห่งญี่ปุ่น (Keidanren) กับ 3 สถาบันภาคเอกชนของไทย (กกร.)

2. การค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

2.1 ภาวะการค้า

ภาวะการค้าของไทย-ญี่ปุ่น ระหว่างปี 2550-2556

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐ

ปี	ปริมาณการค้ารวม			ไทยส่งออก		ไทยนำเข้า		ดุลการค้า
	มูลค่า	สัดส่วน	% Δ	มูลค่า	% Δ	มูลค่า	% Δ	
2552 (2009)	40,747.91	14.24	-24.02	15,723.81	-21.75	25,024.10	-25.38	-9,300.30
2553 (2010)	58,163.81	15.46	42.74	20,308.29	29.16	37,855. 5	51.28	-17,547.24
2554 (2011)	66,075.56	14.64	13.60	23,870.31	17.54	42,205.25	11.49	-18,334.94
2555 (2012)	73,076.43	15.25	10.60	23,465.95	-1.69	49,610.48	17.55	-26,144.52
2556 (2013)	63,317.94	13.21	-13.35	22,235.63	-5.24	41,082.30	-17.19	-18,846.67

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

การค้ารวม : ญี่ปุ่นเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย โดยในปี 2556 ญี่ปุ่นเป็นคู่ค้าอันดับที่ 2 ของไทยทั้งในกรอบการค้ารวมทั้งหมดและในกรอบ ภูมิภาคเอเชียตะวันออก โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) มีมูลค่าการค้าเฉลี่ยปีละ 60,276.33 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และในปี 2556 6 การค้ารวมระหว่างไทยกับญี่ปุ่นมีมูลค่า 63,317.94 ล้านเหรียญสหรัฐฯ อัตราการเติบโตลดลงจากปี 2555 ที่มีมูลค่า 73,076.43 ล้านเหรียญสหรัฐฯ คิดเป็นร้อยละ 13.35

การส่งออก : ในปี 2556 ญี่ปุ่นเป็นตลาดส่งออกอันดับ 3 ของไทย รองจากสาธารณรัฐประชาชนจีน และสหรัฐอเมริกา การส่งออกของไทยไปญี่ปุ่นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 21,120.79 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในปี 2556 ไทยส่งออกไปญี่ปุ่นมูลค่า 22,235.63 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อัตราการเติบโตลดลงจากปี 2555 ที่มีมูลค่า 23,465.95 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 5.24

สินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปญี่ปุ่น ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ, ไม้แปรรูป, ยางพารา, เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ, อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป, เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล, เม็ดพลาสติก, ผลิตภัณฑ์พลาสติก, เครื่องใช้ไฟฟ้า และส่วนประกอบอื่นๆ, และเหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

สถิติการส่งออกสินค้าของไทยไปญี่ปุ่น

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

รายการ	2552	2553	2554	2555	2556	Growth Rate % 56/55	สัดส่วน 2556
1. รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	555.5	1,203.3	1,255.2	1,657.2	1,342.1	-19.01	6.04
2. ไม้แปรรูป	665.0	741.7	925.1	1,063.0	1,004.3	-5.53	4.52
3. ยางพารา	457.3	1,091.5	1,720.4	938.6	819.6	-12.67	3.69
4. เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	1,013.0	1,231.6	957.0	1,034.8	816.9	-21.06	3.67
5. อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	547.0	588.0	781.6	858.6	775.7	-9.66	3.49
6. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล	337.5	528.2	736.1	736.6	754.2	2.40	3.39
7. เม็ดพลาสติก	274.6	435.0	812.7	825.5	753.3	-8.74	3.39
8. ผลิตภัณฑ์พลาสติก	451.3	567.4	708.8	678.4	651.6	-3.95	2.93
9. เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบอื่นๆ	441.3	532.6	579.7	574.1	623.3	8.57	2.80
10. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	337.5	480.0	548.4	522.1	592.9	13.56	2.67
รวมสินค้า 10 รายการ	5080.0	7,399.3	9,025.0	8,888.8	8,133.8	-8.49	36.58
อื่น ๆ	10,643.8	12,909.0	14,845.3	14,577.1	14,101.8	-3.26	63.42
มูลค่ารวม	15,723.8	20,308.3	23,870.3	23,466.0	22,235.6	-5.24	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

การนำเข้า : ในปี 2556 ญี่ปุ่นเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 1 ของไทย การนำเข้าของไทยจากญี่ปุ่นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 31,584.43 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในปี 2556 ไทยนำเข้าจากญี่ปุ่นมูลค่า 41,082.30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อัตราการเติบโตลดลงจากปี 2555 ที่มีมูลค่า 49,610.48 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 17.19

สินค้านำเข้าสำคัญของไทยจากญี่ปุ่น ได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ, ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์, เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์, เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ, เคมีภัณฑ์, แผงวงจรไฟฟ้า, เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การแพทย์, สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์, ผลิตภัณฑ์โลหะ, และเครื่องเพชรพลอย อัญมณีและทองคำแท้ เป็นต้น

ดุลการค้า ไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้ามาโดยตลอด โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2552-2556) ขาดดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 18,034.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในปี 2556 ไทยขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นคิดเป็นมูลค่า 18,846.67 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากปี 2555 ที่ไทยขาดดุลการค้าคิดเป็นมูลค่า 26,144.52 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สถิติการนำเข้าสินค้าจากญี่ปุ่น

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2552	2553	2554	2555	2556	Growth Rate %	สัดส่วน 2556
						56/55	
1. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	4,724.0	7,123.9	8,283.4	12,040.5	8,981.6	-25.41	21.86
2. ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์	2,054.9	3,745.3	4,029.4	6,775.7	6,038.7	-10.88	14.70
3. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	2,977.2	5,276.8	5,709.3	6,242.6	5,679.9	-9.01	13.83
4. เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	2,391.9	3,485.2	3,748.3	5,194.5	3,936.7	-24.21	9.58
5. เคมีภัณฑ์	1,885.7	2,770.2	3,037.6	2,718.2	2,583.8	-4.94	6.29
6. แผงวงจรไฟฟ้า	2,400.8	2,891.8	2,489.8	1,750.8	1,546.7	-11.66	3.76
7. เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การแพทย์	918.1	1,365.9	1,565.4	1,888.7	1,438.2	-23.85	3.50
8. สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	887.2	1,400.9	1,584.7	1,317.3	1,353.8	2.77	3.30
9. ผลิตภัณฑ์โลหะ	763.2	1,143.0	1,250.4	1,430.4	1,324.9	-7.38	3.23
10. เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ		678.8	1,853.7	1,218.2	1,297.7	6.54	3.16
รวมสินค้า 10 รายการ	19,846.7	30,329.5	32,867.8	40,576.9	34,182.2	-15.76	83.20
อื่น ๆ	5,177.4	7,526.0	9,337.5	9,033.6	6,900.1	-23.62	16.80
มูลค่ารวม	25,024.1	37,855.5	42,205.2	49,610.5	41,082.3	-17.19	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

การท่องเที่ยว ในปี 2556 ญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในไทยจำนวน 1,536,425 คน คิดเป็นร้อยละ 6.15 อัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นจากปี 2555 ที่มีจำนวน 1,373,716 คน คิดเป็นร้อยละ 11.84 และในปี 2556 ไทยเดินทางไปท่องเที่ยวในญี่ปุ่นเป็นอันดับ 1 จำนวน 435,642 คน อัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นจากปี 2555 ที่มีจำนวน 268,000 คน คิดเป็นร้อยละ 74

การลงทุน เงินลงทุน โดยตรงจากญี่ปุ่นในปี 2556 มีมูลค่า 6,890.08 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ที่มีมูลค่า 5,069.55 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยการลงทุนจากญี่ปุ่นส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มกิจการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ และกิจการผลิตยานยนต์และชิ้นส่วน

2.2 ปัญหาและอุปสรรค/ ประเด็นทางการค้าและการลงทุนกับไทย

การส่งออก

- ญี่ปุ่นจำกัดการนำเข้าสินค้าเกษตรประเภทผักสดและผลไม้ ทำให้การขยายการส่งออกสินค้าเกษตรไปยังญี่ปุ่นมีข้อจำกัดมาก โดยกำหนดว่าต้องผ่านการตรวจสอบสารพิษตกค้างจากกรมวิชาการเกษตร ก่อนส่งออกไปประเทศญี่ปุ่น สำหรับพืชผักผลไม้ที่ญี่ปุ่นอนุญาตให้นำเข้า ได้แก่
 - ผักสด 21 ชนิด ได้แก่ คื่นช่าย คะเอย กะหล่ำใบ คะน่ำ ยี่ห่วย ส้มป่อย/ชะอม ผักชีฝรั่ง ผักชีลาว ผักชี โหระพา ใบกะเพรา ใบสะระแหน่ ใบบัวบก ใบแมงลัก ใบมะกรูด แพรว ถั่วลิ้นเต่า ตะไคร้ ผักเป็ด กระเจี๊ยบเขียว และผักกระเฉด
 - ผลไม้สด 6 ชนิด ได้แก่ ทูเรียน กล้วย สับปะรด มะพร้าว มังคุด มะม่วง (5 พันธุ์ คือ มหาชนก แรต หนังกกลางวัน พิมเสนแดง และน้ำดอกไม้)
- มีการควบคุมปริมาณการนำเข้า โดยกำหนดโควตาภาษีสำหรับสินค้าเกษตร เช่น แป้งมันสำปะหลัง ข้าว สับปะรดกระป๋อง เป็นต้น และสินค้าอุตสาหกรรม เช่น ยางสังเคราะห์ ฝ้ายทอจากไหม รองเท้า เป็นต้น
- หลักเกณฑ์การได้แหล่งกำเนิดสะสม (Accumulation rules) ภายใต้ GSP ค่อนข้างเข้มงวด และยุ่งยาก ไม่สอดคล้องกับรูปแบบการผลิตสินค้าในปัจจุบัน

ส่วนแอฟริกาและยุโรปตะวันออก สำนักเอเชีย แอฟริกา และยุโรปตะวันออก
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
เมษายน 2557